

Stemgeluid

(door: Aisha Dutrieux)

‘Ik ben rechter.’

De persoon tegenover me gelooft me niet. Ik kan het zien aan haar ogen, licht geloken, haar mondhoeken neerwaarts. In haar linkerwang – of is het de rechterwang, het is tenslotte spiegelbeeld? – een lichte trilling. Haar keel beweegt, door de onaflatende maar vruchteloze pogingen om het speeksel achterin, prikkelend walsend rondom haar huig, weg te slikken. Ze lijkt niet op een rechter. Ja, ze draagt een toga en een bef, kraakhelderwit, maar het is een jonge vrouw, een vrouw van kleur, een vrouw die tot voor kort een allochtoon werd genoemd. Bruin, getint. Nu noemen we haar zwart. Het biedt mooi tegenwicht aan het wit van mensen die niet zo lang geleden nog blank waren.

Blank, of nee: wit dus nu, dat zijn de rechters. Mannen zijn het. Mannen die je streng toespreken. Mannen die vaders, broers, ooms, neven, naar de gevangenis stuurden, vroeger – toen zij opgroeide in de Schilderswijk.

Maar de vrouw tegenover me is niet de vrouw die ik nu nog ben, nog zijn wil. Ik herhaal, ik bezweer: ‘Ik ben rechter!’ Ze slaat haar ogen neer.

Door mijn borstkas roffelt, pompt, jaagt bloed. Ik loop door lange gangen, de panden van mijn toga wapperen achter me aan, alsof ze dekking zoeken achter mijn rug. Naast mij de échte rechter, een man van begin zestig, die mij op moet leiden tot iets wat ik nog niet ben, iets waarvan ik me afvraag of ik het ooit zijn zal. Al bij onze eerste kennismaking zijn waarschuwing: ‘Je krijgt niets cadeau. Rechters worden voor het leven benoemd, dus bij twijfel voldoe je niet.’

De griffier opent de deur naar de zittingszaal. Ik neem plaats aan de voeten van koning Willem-Alexander. Straks, wanneer de bode de partijen heeft binnengelaten, zal ik vanonder de vorsende blik van Zijne Majesteit het woord nemen. Een Koninklijk Besluit met zijn handtekening eronder zal de deuren openzetten naar mijn installatie. Als hij het goed vindt, zal ik tot mijn zeventigste verjaardag rechtspreken.

De man die mij opleidt neemt achter in de zaal plaats. Gedurende de zitting zal hij mij aanstaren, van tijd tot tijd zal zijn pen over het papier van het notitieblok op zijn schoot rázen

en zal ik mijn best doen om hierdoor niet afgeleid te raken. Om me niet af te vragen wat hij opschrijft, en of mijn opleiding hier, nu, vandaag, eindigt.

De mensen die straks de zaal in zullen komen, die een onafhankelijk oordeel wensen over hun geschil, hebben in de uitnodigingsbrief voor de zitting mijn naam kunnen lezen. ‘Uw zaak zal worden behandeld door –’ Het is een naam die in Nederland geen deuren opent, eerder doet sluiten. Het is een naam die in sommige branches maakt dat sollicitatiebrieven ongelezen de prullenbak ingaan. Voor een baan bij de rechtspraak bleek het juist een pre: *Wij streven naar diversiteit*, stond op de website te lezen. Ik solliciteerde en werd uitgenodigd om te verschijnen voor een commissie. In die commissie zat iemand met net zo’n naam.

‘Welkom allemaal,’ mijn stem klinkt me vreemd in de oren. Alsof ik probeer iemand anders te zijn, iemand zonder kleur. Iemand zonder jeugd tussen armoedzaaiers en veroordeelden. Mijn tweede opleider is een vrouw. ‘Doe je niet anders voor dan je bent,’ zei zij. ‘Jouw stem is jouw stem. En jouw stemgeluid is belangrijk.’ Ik doe mijn best haar te geloven.

Ik slik, zeg opnieuw: ‘Welkom.’ De mensen in de zittingszaal knikken mij toe. In hun blik geen aarzeling. Zij accepteren blijkbaar dat ik hier zit. In deze positie. Dat ik de macht heb om te beslissen over hun zaak. In mijn hoofd duizend stemmen. Dáár klinken de woorden die door deze zaal zouden moeten galmen: ‘Jij hoort hier niet!’

‘Jij kan dit niet!’

‘Een zwarte jurk en witte bef maken je nog geen rechter.’

Zwart – wit.

Ik slik opnieuw en begin te praten, woorden stromen uit mijn mond. Dit deel heb ik voorbereid, gisteravond en al die andere avonden voor de spiegel. Ik kan het oplezen van het papier voor me, maar dat hoeft niet; ik ken de tekst uit mijn hoofd. Ik vertel waar de zaak over gaat, leg de gang van zaken tijdens de zitting uit. Dan geef ik de advocaat van de eiser het woord en terwijl hij opstaat, zijn bef recht strijkt, zijn pleitaantekeningen op het kathedraker legt, haal ik adem alsof ik minutenlang op de bodem van een diepe zee heb verbleven. Terwijl zuurstof mijn longen vult, drenkelen mijn ogen richting de man achterin de zaal. De man met het notitieblok. De man die niets cadeau geeft. Een goedkeurend knikje, meer niet.

Ik richt mijn blik op de advocaat. Zijn lippen vormen een woord, zijn adem voert het mee naar buiten, de zaal in, waar het weerklinkt als een belofte: ‘Edelachtbare.’